

LEDARE

Evin Badrniya

Välkommet krokben för gängens ambitioner

16 juli 2025 05:20

Nya steg har tagits för att stoppa kriminellas gängs tillgång till sprängmedel. Detta är mycket bra, och blir förhoppningsvis början på nedgång av de mycket allvarliga sprängdåden som medför enorma kostnader för individer och samhället.

i

Detta är en ledare som uttrycker Smålandspostens politiska linje. För kristna värderingar, konservativ ideologi i förening med liberal idétradition samt för näringsfrihetens och äganderättens bevarande. Tidningens politiska etikett är moderat.

Explosion i Vällingby
Bild: Jessica Gow/TT

De senaste åren har en beklaglig utveckling skett, och antalet sprängdåd har ökat i nästan explosiv takt. Det första halvåret 2025 hade 104 sprängdåd ägt rum, vilket alltså är dubbelt så många som året innan. En stor del av dåden utförs med medel som finns på den lagliga marknaden. TT rapporterade (15/7 2025) om att polisen i januari i år uppgett att pyroteknik, som exempelvis fyrverkerier, låg bakom hälften av dåden.

Det är därför bra att se att initiativ tagits för att se till att kriminellas tillgång till även legala sprängmedel stryps så mycket det går. Den 15:e juli trädde ett par lagändringar som förhoppningsvis skall se till att legala sprängmedel inte längre hamnar i fel händer.

Bland annat skärps tillsynsarbetet. Idag ligger ansvaret för tillstånd för sprängmedel på kommunerna. TT lyfte att det 2023 endast utfördes 401 tillsyner medan 3 816 tillstånd gavs ut, vilket man tror berott på att det varit otydliga krav och att tillsynsarbetet inte fått en lika tung prioritering. Kommunerna skall också få större rätt att återkalla och ändra tillstånd, och en kommuns nej skall gälla i hela landet i stället för bara den berörda kommunen. Tillståndsinnehavaren får också en större anmälningsplikt. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, får en samordnande roll.

Kriminologen Ardavan Khoshnood lyfte tidigare i år att det explosiva våldet var väldigt unikt för Sverige, och att sprängdåden vid sidan av skjutningarna är ett sätt som de kriminella gängen försöker visa sin makt (SVT 29/1 2025).

Sprängdåd används ofta för att skrämma, utpressa eller skada inom ramen för kriminella uppgörelser, men ibland riktar man det inte ens mot motståndaren personligen utan exempelvis deras anhöriga med stor risk för skada för utomstående. Mellan 2023 och början av 2025 skedde 179 sprängningar, 124 var riktade mot bostäder och 86 av dessa totalt var riktade mot flerfamiljshus. I flera fall har dåden skadat eller krävt livet av människor, vilket medför en enorm tragedi.

Utöver att det resulterat i död, skada och förödelse är kostnaderna rent ekonomiskt också enorma. Sprängningen 2019 i Linköping beräknades kosta 79 miljoner som exempel, och totalt räknar experterna med att

sprängdåden kostar samhället hundratals miljoner i direkta kostnader och dessutom tillkommer ännu mer i indirekta kostnader.

Samtidigt som vi sett en lovande minskning av skjutvapenvåld, har inte trenden för sprängdåden alls varit lika positiv. En urartad spiral av sprängdåd får inte bli det nya normala, så att steg tas nu mot en förbättrad tillsyn blir förhoppningsvis ett rejält krokben för de kriminella gängens explosiva ambitioner.

 Dela artikeln

Evin Badrniya

evin.badrniya@smp.se

ÄMNEN I ARTIKELN

Ledare
